
Policy on the topic: Unapređenje kvalitete obrazovanja zasnovano na međunarodnim istraživanjima

1. Opis stanja

Bosni i Hercegovini nedostaju realni pokazatelji o efikasnosti obrazovanja, točnije, o tomu što to naši učenici mogu i znaju i koliko su sposobni za život i rad u 21. stoljeću. Iako se na promjenama u obrazovanju kontinuirano radi i dalje nam nedostaju konkretni i međunarodno usporedivi pokazatelji na temelju kojih je moguće utvrditi efekte tih promjena. U zemlji, u kojoj je zadnjih dvadeset godina ocjena glavno mjerilo uspješnosti učenika, o kvaliteti obrazovanja često se govori, ali bez prave predodžbe o tomu što se pod tom kvalitetom podrazumijeva i na koji način bi se ona mogla unaprijediti. Jedino međunarodno istraživanje urađeno do sada, TIMSS 2007 iz matematike i prirodnih znanosti, pokazalo je kako su postignuća učenika završnog razreda osnovne škole značajno ispod međunarodnog prosjeka. Predstojeća međunarodna istraživanja ukazat će nam na efekte dosadašnjih napora za unapređenje kvalitete obrazovanja i pružiti smjernice i preporuke za daljnji rad.

2. Potrebni koraci

Bosansko-hercegovačka javnost mora znati zbog čega su nam promjene u obrazovanju potrebne i što se njima želi postići. Podrška opće javnosti po pitanju reforme obrazovanja i provedbe međunarodnih studija predstavlja vrlo važan alat koji nam daje odgovor na pitanja gdje smo i kuda idemo. U mnogim zemljama rezultati međunarodnih istraživanja su pokrenuli javne debate, istakli važnost kvalitete obrazovanja za budućnost i napredak pojedinaca i društva te pokrenuli reforme. Osnovna tri koraka na putu ka unapređenju obrazovanja zasnovanog na realnim pokazateljima međunarodnih istraživanja su :

- Stvaranje društvene podrške i konsenzusa o važnosti kvalitete obrazovanja za budućnost i napredak pojedinaca i društva
- Poticanje javnosti da zahtijeva unapređenje kvalitete obrazovanja zasnovanog na realnim pokazateljima međunarodnih istraživanja.
- Donošenje, provedba i praćenje efekata strateških odluka iz oblasti obrazovanja utemeljenih na realnim pokazateljima dobivenim kontinuiranim sudjelovanjem u međunarodnim istraživanjima

U cilju dobivanja tih pokazatelja Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u suradnji s nadležnim ministarstvima obrazovanja u Bosni i Hercegovini trenutno radi na provedbi tri međunarodne studije mjerenja učeničkih postignuća iz čitalačke pismenosti, matematike i prirodnih nauka (PISA 2018, TIMSS 2019 i PIRLS 2021¹). Nakon provedbe istraživanja i sagledavanja realnog stanja obrazovanja, kako na međunarodnom planu, tako i unutar zemlje, moguće je vršiti različite kvalitativne i kvantitativne analize, interpretirati ih, izvoditi zaključke i davati preporuke za unaprijeđenje onih segmenata obrazovanja koji su identifikirani studijama. Sveobuhvatna analiza informacija koja proizlazi iz međunarodnih istraživanja trebala bi poslužiti kao osnova i poticaj za donošenje, provedbu i praćenje strateških odluka iz oblasti obrazovanja, npr. iz PISA rezultati, te unapređenje nastavnih planova i programa kao i metodologije rada u učionici, npr. iz TIMSS i PIRLS rezultati. Kontinuirano sudjelovanje u ovim studijama omogućava praćenje trendova i rezultata provedenih odluka obrazovnih vlasti.

¹**PISA** (Programme for International Student Assessment) je međunarodno istraživanje znanja i vještina petnaestogodišnjih učenika iz čitalačke i matematičke pismenosti te pismenosti iz prirodnih znanosti. Provodi se svake treće godine.

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) je međunarodno istraživanje trendova u oblasti matematike i prirodnih znanosti za učenike 4. i 9. razreda osnovne škole. Provodi se svake četvrte godine.

PIRLS (Progress in International Reading Literacy) je međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti za učenike 4. razreda osnovne škole. Provodi se svake pete godine.

3. Policy messages

- Unapređenje kvalitete obrazovanja mora postati ključni prioritet države
- Kontinuirano unapređenje kvalitete obrazovanja neophodno je za budućnost i napredak pojedinca, ekonomije i društva u cjelini
- Donošenje, provedba i praćenje efekata strateških odluka iz oblasti obrazovanja mora biti utemeljeno na realnim pokazateljima dobivenim kontinuiranim učešćem u međunarodnim istraživanjima
- Konsenzus opće javnosti oko važnosti kvalitete obrazovanja nužan je za budućnost i napredak pojedinaca i društva

4. Target group

Učenici, roditelji, cjelokupna obrazovna javnost, politički akteri, nevaldin sektor i međunarodni partneri u BiH.

5. Approach

Prenošenje jedinstvenih ključnih poruka definiranim ciljnim skupinama uz očekivanje njihove aktivne podrške za poboljšanje kvalitete obrazovanja zasnovanog na rezultatima međunarodnih studija.

Final :

Jednako kao što visoki rejting i dobar rezultat u sportskim natjecanjima govori o godinama pripreme, planiranja i timskog rada sportaša, tako i rezultati međunarodnih istraživanja govore o prethodnim godinama pripreme, planiranja i prioriteta država i obrazovnih sustava.

Poput olimpijca koji se cijeli život, kontinuirano, mora spremati za natjecanje na Olimpijadi koja je svake četiri godine, i država mora kontinuirano, bez zadržke i prekida, ulagati u obrazovanje kako bi postigla dobre rezultate u međunarodnim istraživanjima.